

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/15/2011
Identifikačné číslo spisu:	9011899439
Dátum vydania rozhodnutia:	25.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9011899439.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Ing. V. K., bytom J. XX, E., proti žalovanej B. J., bytom A. XXXX/XX, Martin zastúpená Mgr. Jurajom Jancom, advokátom, so sídlom Mierové námestie 52/6, Ilava, o zaplatenie 2.954,20 € (89.000,00 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 19 C 337/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 12. októbra 2010 sp.zn. 5 Co 85/2010, rozhodol

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Martin zo 17. septembra 2009 č. k. 19 C 337/2004-188 a rozsudok Krajského súdu v Žiline z 12. októbra 2010 sp.zn. 5 Co 85/2010 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Martin rozsudkom zo 17. septembra 2009 č.k. 19 C 337/2004-188 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1.552,81 € so 17,6 % úrokom z omeškania od 13. augusta 1999 do 18. marca 2004 a s 12 % úrokom z omeškania od 19.marca 2004 až do zaplatenia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním (výpoveď navrhovateľky, nezahrnutím žalovanej sumy do účtovníctva firmy Prima spol. s.r.o., výpovede účastníčok a ich manželov) mal za preukázané, že u manžela odporkyne sa jednalo o bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a následne za toto bezdôvodné obohatenie do výšky dedičstva zodpovedá odporkyňa. Suma 89.000,- Sk bola nepochybne poskytnutá v očakávaní, že firma Prima, spol. s.r.o. bude zrušená.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 12. októbra 2010 sp.zn. 5 Co 85/2010-202 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p.. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu, ktorý konštatoval, že u zomrelého manžela žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu, nakoľko podľa priloženého potvrdenia (č. 1. 4 spisu) žalobkyňa požičala zomrelému manželovi odporkyne sumu 89.000,- Sk za účelom vysporiadania spoločnosti Prima, s.r.o., ktoré však tento nepoužil na dohodnutý účel (zrušenie spoločnosti), spoločnosť naďalej existuje a požičané peniaze navrhovateľke nevrátil. Žalovaná síce predložila súdu zloženky preukazujúce platby spoločnosti Prima, s.r.o., avšak svoje tvrdenia, že požičané peniaze použil

jej zomrelý manžel práve na zaplatenie uvedených platieb nijako nepreukázala. Zároveň k jej námietkam, že prvostupňový súd po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu nevykonával žiadne dôkazy. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že žalovaná na pojednávaní vedenom dňa 17. septembra 2009 pred prvostupňovým súdom nenavrhol vykonať žiadne ďalšie dôkazy, pričom možnosť súdu vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci je podmienená nevyhnutnosťou a výnimočnosťou tohto postupu, a treba ho interpretovať reštriktívne. Rovnako pokiaľ žalovaná navrhovala doplnenie dokazovania pred odvolacím súdom v zmysle dôvodov jej odvolania, odvolací súd konštatoval, že v odvolacom konaní môže doplniť dokazovanie resp. opakovať dokazovanie len za podmienok uvedených v ust. § 213 O.s.p., inak je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil prvostupňový súd. Nakoľko sa odvolací súd stotožnil so skutkovým stavom zisteným prvostupňovým súdom, nebol dôvod pre opakovanie resp. doplnenie dokazovania. Odvolací súd, zhodne s prvostupňovým súdom, mal za to že odporca zomrel, a za bezdôvodné obohatenie zodpovedá jeho manželka do výšky ceny nadobudnutého dedičstva, t. j. zodpovedá do sumy 46.780,-Sk (1.552,81 €).

Na základe podnetu žalovanej podal proti uvedenému rozsudku krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok Okresného súdu v Martine zo 17. septembra 2009 č. k. 19C 337/2004-188 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 12. októbra 2010 č. k. 5Co 85/2010-202 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu v Martine na ďalšie konanie. na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho ako aj prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V preskúmvanej veci konajúce súdy dospeli k nesprávne právnemu záveru, keď nebrali zreteľ na právnu úpravu zrušenia obchodnej spoločnosti (Obchodný zákonník) v súvislosti s finančnými prostriedkami prevzatými právnym predchodcom odporkyne od navrhovateľky na tento účel určenými. Konajúce súdy opierajúc sa o skutočnosť, že k zrušeniu spoločnosti nedošlo vyhodnotili konanie právneho predchodcu odporkyne, ako bezdôvodné obohatenie sa na úkor navrhovateľky, pričom z vykonaného dokazovania vyplynuli skutočnosti odôvodňujúce nutnosť prehodnotenia konania právneho predchodcu odporkyne z pohľadu aplikácie ustanovenia § 68 Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti generálny prokurátor uviedol, že mimoriadnym dovolaním nespochybňuje hodnotenie dôkazov vykonané súdmi, ale namieta nesprávne právne posúdenie veci ako i potrebu nereagovať na záver súdu prvého stupňa, ktorý vzhľadom na aplikáciu ustanovenia §219 ods. 1, 2 OSP prevzal za svoj i súd odvolací. Majúc na zreteľ charakter peňazí ako obeživa plniaceho uhradzovaciej funkcie, ktoré sa vlastníctvom právnickej, resp. fyzickej osoby stávajú momentom ich prijatia, resp. momentom, ako sa dostanú do dispozičnej sféry prijímateľa - t. j. aj ich pripísaním na účet, dospel k záveru, že je nemožným preukázať uhradenie dlhu iného v prospech tretieho subjektu bez možnosti prechodu vlastníctva k použitému obeživu tak, aby ho bolo možné dodatočne identifikovať vzhľadom na ich vlastníctvo.

Žalovaná navrhla mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť, nakoľko dôvody na základe ktorých generálny prokurátor obe rozhodnutia napáda považuje v podstatnej miere za korešpondujúce s dôvodmi ktoré uviedla v podnete pre podanie mimoriadneho dovolania..

Žalobkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky a že je prípustné, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Bezdôvodné obohatenie je v Občianskom zákonníku, zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (OZ) konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 OZ). Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 OZ) tomu, na úkor

koho sa získal (§ 456 OZ). Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením; ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 458 ods. 1 OZ).

Podľa § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“) spoločnosť zaniká ku dňu výmazu z obchodného registra, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 68 ods. 2 ObZ zániku spoločnosti predchádza jej zrušenie s likvidáciou alebo bez likvidácie, ak jej imanie prechádza na právneho nástupcu. Likvidácia sa takisto nevyžaduje, ak spoločnosť nemá žiaden majetok alebo ak sa zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, alebo ak bol konkurz zrušený z dôvodu, že majetok úpadcu nestačí na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo bolo konkurzné konanie zastavené pre nedostatok majetku, alebo ak bol konkurz zrušený pre nedostatok majetku, alebo ak po ukončení konkurzného konania nezostane spoločnosti žiaden majetok.

Okresný súd v Martine a ani súd odvolací sa vyššie uvedenými ustanoveniami zákonov dôsledne neriadili.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplynulo, že navrhovateľka dňa 13. júla 1998 poskytla F. J. finančné prostriedky vo výške 89 000,- Sk, ktoré mali byť použité na zrušenie spoločnosti PRÍMA, spol. s r.o., so sídlom J. Bodeneka 10, 038 81 Vrútky, IČO:31572979. Spoločníkmi obchodnej spoločnosti boli, okrem menovaných, F. K. - manžel navrhovateľky a B. J., manželka F. J., neskôr účastníčka tohto konania z dôvodu právneho nástupníctva po zomrelom manželovi. Kým manželky, B. J. a V. K. - navrhovateľka, boli v obchodnej spoločnosti spoločníkmi, ich manželia boli aj jej konateľmi.

Obchodná spoločnosť ako právnická osoba zásadne zaniká výmazom z obchodného registra. Ku dňu výmazu z obchodného registra teda spoločnosť zaniká ako ekonomický a právny subjekt, t. j. zaniká jej aktivita v ekonomickej oblasti, ako aj možnosť vstupovať do právnych vzťahov. Výmaz spoločnosti z obchodného registra má konštitutívny charakter. Zániku obchodnej spoločnosti predchádza jej zrušenie. Spoločnosť môže byť zrušená dobrovoľne rozhodnutím spoločníkov alebo príslušného orgánu spoločnosti, alebo rozhodnutím súdu, prípadne priamo zo zákona, ak nastanú skutočnosti, ktoré majú podľa zákona za následok zrušenie spoločnosti. Spoločníci, resp. príslušný orgán spoločnosti môžu rozhodnúť o zrušení spoločnosti z akéhokoľvek dôvodu, tak ako založenie aj zrušenie spoločnosti je v úplnej dispozícii spoločníkov, resp. príslušných orgánov spoločnosti. Súd môže rozhodnúť o zrušení spoločnosti len zo zákonom ustanovených dôvodov.

Spoločnosť sa zrušuje s likvidáciou alebo bez likvidácie. K zrušeniu spoločnosti s likvidáciou dochádza vždy, pokiaľ nejde o niektorý z uvedených prípadov zrušenia spoločnosti bez likvidácie.

Registrový súd vykoná výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra bez návrhu na základe právoplatného rozhodnutia súdu v prípade zrušenia spoločnosti bez likvidácie (§ 68 ods. 9), zrušenia konkurzu po splnení konečného rozvrhu výťažku, zrušenia konkurzu pre nedostatok majetku, zastavenie konkurzného konania pre nedostatok majetku alebo zrušenia spoločnosti bez likvidácie podľa odseku 8.

V ostatných prípadoch súd vykoná výmaz z obchodného registra na základe návrhu spoločnosti. V mene spoločnosti návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra podáva štatutárny orgán spoločnosti, ak sa spoločnosť zrušila bez likvidácie, s tým, že majetok spoločnosti prechádza na právneho nástupcu v prípade zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia spoločnosti. Ak sa spoločnosť zrušila s likvidáciou, návrh na výmaz spoločnosti podáva likvidátor (§ 75 ods. 5).

Návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra treba doložiť listinami, ktoré ustanovuje vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť. Všeobecná právna úprava § 68 ObZ, s výnimkou odseku 11 neustanovuje, aké konkrétne listiny

treba súdu spolu s návrhom na výmaz spoločnosti z obchodného registra priložiť. V prípade zrušenia spoločnosti s likvidáciou likvidátor je povinný priložiť k návrhu na výmaz spoločnosti z obchodného registra účtovnú závierku, konečnú správu a návrh na rozdelenie likvidačného zostatku (§ 75 ods. 2 predposledná veta).

Odsek 11 § 68 ObZ sa vzťahuje iba na prípady, ak návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra podáva spoločnosť. Návrh spoločnosti na jej výmaz z obchodného registra musí byť doložený písomným súhlasom správcu dane s jej výmazom. Predpokladom vydania takéhoto súhlasu je, že voči spoločnosti správca dane neeviduje žiadne jej nedoplatky vo vzťahu k štátnemu rozpočtu. Návrh spoločnosť nemusí doložiť súhlasom správcu dane len v prípadoch zrušenia spoločnosti splynutím, zlúčením alebo rozdelením. Ak návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra podáva likvidátor, považuje sa to za návrh spoločnosti, keďže na likvidátora v rozsahu jeho pôsobnosti prešla aj pôsobnosť štatutárneho orgánu spoločnosti. Súhlas správcu dane sa naďalej nevyžaduje, ak súd spoločnosť vymaže v konaní, ktoré začal z úradnej povinnosti.

Nesporne z výpovedí účastníkov konania, ale aj z listinných dôkazov vyplynulo, že obchodná spoločnosť PRÍMA, s.r.o. v roku 1998 a nasledujúcich neplnila účel, na ktorý bola založená, nepodnikala, z dôvodu ktorého ju chceli spoločníci zrušiť. Aj finančná čiastka odovzdaná navrhovateľkou právnomu predchodcovi odporkyne, konateľovi a zároveň spoločníkovi obchodnej spoločnosti, mala slúžiť na pokrytie časti výdavkov spojených so zrušením spoločnosti. Nakoľko F. J. v priebehu konania zomrel a súdu sa nepodarilo zaobstarať účtovnú dokumentáciu obchodnej spoločnosti (keďže obe strany sporu tvrdia, že účtovná evidencia sa nachádza u strany druhej, pričom je však nutné mať na zreteli, že manžel navrhovateľky je stále konateľom spoločnosti a za vedenie riadnej účtovnej evidencie je zo zákona zodpovedný), je len s ťažkosťami možné hodnotiť konanie F. J. z hľadiska následku, ku ktorému súd síce jednoznačne dospel, a to k bezdôvodnému obohateniu sa menovaného, ale bez zreteľa, t. j. opomenúc všetky skutočnosti, ktoré z vykonaného dokazovania vyplynuli. Na pojednávaní konanom dňa 18. októbra 2007 odporkyňa predložila súdu 5 ks zloženiek preukazujúcich úhrady vykonané jej právnym predchodcom v mene obchodnej spoločnosti v prospech správcu dane. Išlo o platby v sumách 800,- Sk, 53 734,- Sk, 540,- Sk, 570,- Sk a 200,- Sk realizované v priebehu mesiaca júl 1998 (20-teho dňa v mesiaci). Finančné prostriedky od navrhovateľky boli F. J. prevzaté dňa 13. júla 1998.

Na záver dovolací súd len poznamenáva že sa bude potrebné vysporiadať s otázkou pasívnej legitimácie žalovanej, najmä s ohľadom na to, že právny predchodca žalovanej, ktorý prevzal finančné prostriedky bol konateľ spoločnosti Prima s.r.o. a určenie použitia týchto finančných prostriedkov samotnou žalobkyňou (vysporiadanie - zrušenie spoločnosti PRIMA s.r.o.) .

Prvostupňový a ani odvolací súd vec takto neposudzoval, preto jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.). Z týchto dôvodov dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.